

ANDY HARGREAVES VERBINDT VRIEND EN VIJAND

Van ‘professioneel samenwerken’ naar ‘samen professionaliseren’

Hargreaves gaat nooit voor het snelle gewin. Hij kiest voor duurzame schoolontwikkeling en duurzaam leiderschap. De context is belangrijk, houdt hij zijn publiek voor. Iedere situatie vraagt om haar eigen aanpak en benadering. In zijn nieuwste boek *Samen werken aan professionaliteit* geeft hij prachtige voorbeelden van hoe je samen met andere professionals tot ongekende resultaten kunt komen. Doorgewinterde onderwijsprofessionals zijn er lovend over.

SAMENWERKEN VERSUS CONCURREREN

Sir Ken Robinson, toch niet de eerste de beste en een van de meest geciteerde onderwijsvernieuwers van deze tijd, schreef over dit boek: ‘In veel landen is het gebruikelijk om de opbrengsten in het onderwijs te verhogen door een meedogenloze concurrentie te organiseren tussen studenten, leraren, scholen in diverse regio’s. Over het algemeen werkt dat niet. Er is een betere manier. Een die wel werkt: samenwerking. Mensen zijn intens sociale wezens en veel van wat we kunnen en willen bereiken komt voort uit ons vermogen om samen te werken. In dit verhelderende en zeer praktische boek laten Andy Hargreaves en Michael T. O’Connor zien waarom en hoe samenwerking de echte aanjager van onderwijs-

transformatie kan en zou moeten zijn. Voor onze studenten, leraren en scholen. Een belangrijk en snel werk voor iedereen die oprecht geïnteresseerd is in het maken van de veranderingen die er op scholen toe doen.’

Pasi Sahlberg, professor aan het Gonski Institute for Education in Australië, doet daar nog een schepje bovenop. Volgens hem levert Hargreaves een ‘indrukwekkende bijdrage aan de ontwikkeling van het lesgeven en verbeteren van scholen door het belang van investeren in sociaal kapitaal in en tussen scholen te benadrukken. Voortbouwend op hun rijke ervaringen en levendige case-studies van over de hele wereld, promoten Andy Hargreaves en Michael O’Connor collaboratief professionalisme als de volgende grote stap in de wereldwijde beweging voor onderwijsverbetering. Dit briljant geschreven boek is een must-read voor leraren, leiders, beleidsmakers en diegenen die collaborative professionals willen worden.’

RAAK GEÏNSPIREERD DOOR HARGREAVES

Op vrijdag 24 mei 2019 spreekt professor Andy Hargreaves op een onderwijsconferentie rond het thema ‘Samen werken aan professionaliteit’. Dit congres wordt georganiseerd door de Bazalt Groep, waarin Bazalt, HCO en RPCZ samenwerken.

Zie voor alle informatie:
www.aanmelder.nl/hargreaves.

GEMAKKELIJK EN ESSENTIEEL

Zelf zegt Hargreaves: ‘Samenwerking tussen leraren is belangrijk wanneer onderwijs gemakkelijk is. Het is essentieel wanneer het onderwijs moeilijk wordt.’ Hargreaves werkte voor de Wereldbank en diverse overheden. Altijd verkeerde het onderwijs in zwaar weer. Fameus is zijn explorerend werk voor de Schotse over-

heid. Daar introduceerde hij Curriculum for Excellence (CfE). Hargreaves is ervan overtuigd dat dit curriculum Schotland zal voorstuwten in de vaart der volkeren als hij zegt: 'Als het programma op de juiste manier wordt uitgevoerd, zal het programma de kloof tussen Schotland en Engeland verbreden en schaart Schotland zich bij vooraanstaande onderwijslanden als Canada, Finland en Singapore.' In dit programma neemt Hargreaves stelling tegen het 'geobsedeerde' en 'bijna tot vernietiging' testen van kinderen in Engeland. CfE geeft scholen en leraren veel meer zeggenschap en zodoende kunnen leraren hun lessen zelf veel beter vormgeven. Volgens Hargreaves zorgt deze gedelegeerde verantwoordelijkheid ook voor de broodnodige innovatie. Iets wat in een overgereguleerde en doorgeteste samenleving volgens hem bijna onmogelijk is.

ACHTERSTANDSWIJKEN

De afgelopen jaren deed Hargreaves in Amerika onderzoek naar de onderwijskwaliteit van kleine plattelandsscholen en stadscholen in achterstandswijken. De federale onderwijsstrategie van de minister van onderwijs Betsy DeVos heeft de situatie volgens Hargreaves alleen maar verslechterd. Ze behoren tot de vergeten gemeenschappen.

Een van die vergeten gemeenschappen bevindt zich in de Amerikaanse Pacific Northwest. Als programmaleider van het onderzoeks- en ontwikkelingsproject van het Boston College blies hij die gemeenschap weer nieuw leven in. Hij stimuleerde de leraren en studenten om met elkaar in gesprek te gaan en te gaan samenwerken. Dat gaf gedesillusioneerde leraren weer een boost om inspirerende en gerespecteerde professionals te worden. Scholieren op hun beurt werden aangemoedigd om 'kritisch te denken en overtuigende argumenten aan te voeren'.

Aan de andere kant van het Amerikaanse continent, in Noord-Ontario in Canada, waren de problemen waarschijnlijk nog veel groter. Het schooldistrict Keewatin-Patricia, een gebied zo groot

als Frankrijk, ging gebukt onder de historische onderdrukking en leraren werden geconfronteerd met de gevolgen van overmatig drugsgebruik, suïcide onder jongeren, ontheemding en lage schoolprestaties. Maar in plaats van zich te concentreren op de vaardigheden die deze studenten misten, richtten de docenten hun blik op de kennis en ervaring die studenten wel hadden. Een Native American werd als ondersteuningsmedewerker benoemd en stamoudsten raakten betrokken bij schoolactiviteiten. Traditionele activiteiten als vissen, vuur maken, schuilplaatsen bouwen en expedities ondernemen kregen weer een plek in het curriculum.

Toen ijshockeycoaches opmerkten dat studenten die faalden in het klaslokaal succes hadden op de ijsbaan en leiders waren in de kleedkamer, startten de coaches hun eigen professionele leer gemeenschap om zo vakoverstijgende vaardigheden te ontwikkelen met de docenten in de klas. Daarmee gaven ze gehoor aan het credo van Hargreaves: goede samenwerking door betrokken en gedreven professionals kan heel veel lastige problemen oplossen.

Professor Hargreaves bezet de Thomas More Brennan Onderwijs Leerstoel op de Lynch School of Education van het Boston College. Daarvoor was hij medeoprichter en directeur van het Internationaal centrum voor onderwijsverandering in Ontario. Hij schreef meer dan 30 boeken. Met Michael T. O'Connor schreef hij *Collaborative Professionalism: When Teaching Together means Learning for All*, in het Nederlands vertaald en uitgegeven als *Samen werken aan professionaliteit*.

TEKST DAPHNE DOEMGES-ENGELLEN
FOTOGRAFIE AANGELEVERD

VAN 'PROFESSIONEEL SAMENWERKEN' NAAR 'SAMEN PROFESSIONALISEREN'

Uit allerlei onderzoeken blijkt dat zowel leerlingen als leraren heel veel baat hebben bij een goede samenwerking. Om het onderwijs te verbeteren en te vernieuwen, is samenwerking onontbeerlijk.

Maar zoals blijkt uit de praktijk, is niet alle samenwerking effectief. Andy Hargreaves en Michael O'Connor bestudeerden vijf vormen van samenwerking, in diverse culturen en werelddelen, die wél effectief zijn. De samenwerking tussen professionals is op deze plaatsen uitgegroeid tot een diepere vorm van samenwerking. Ofwel: de organisaties zijn gegroeid van een vorm van 'professioneel samenwerken' naar 'samen professionaliseren'. Hargreaves en O'Connor stellen dat elke context een andere aanpak vraagt.

Dit is de essentie van het verhaal dat Hargreaves op 24 mei met ons deelt.

Voor meer informatie over het programma of inschrijven: www.aanmelder.nl/hargreaves.